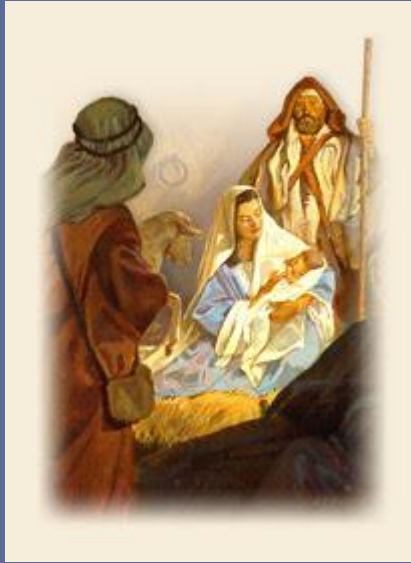

Τι είναι το Δωδεκάημερο.

Δωδεκάημερο ονομάζουμε τις 12 ημέρες που ξεκινούν από την εορτή των Χριστουγέννων, έως και την παραμονή των Θεοφανείων. Συνεπώς μέσα στο Δωδεκάημερο περιλαμβάνονται και οι τρεις μεγάλες γιορτές της Χριστιανοσύνης, οι λεγόμενες - σύμφωνα με το λαό μας - τρανές.

Το δέντρο των Χριστουγέννων.

Στην Ελλάδα, τα παλιά χρόνια, η Χριστουγεννιάτικη διακόσμηση των σπιτιών γινότανε με κλαδιά από καταπράσινα και αειθαλή δέντρα.

Τα κλαδιά ήσαν τοποθετημένα σε βάζα ή σε μεγάλα ανθοδοχεία. Σύμφωνα με την παράδοση, το Χριστουγεννιάτικο δέντρο έκανε την εμφάνισή του στα 1534 στην Αλσατία.

Ως έθιμο, στην Ελλάδα, το Χριστουγεννιάτικο έλατο ήλθε από τους Βαυαρούς, στα ανάκτορα του βασιλιά Όθωνα. Από εκεί πέρασε στο Ναύπλιο και έπειτα στην Αθήνα.

Στην Κεφαλονιά, που το κυπαρίσσι κατέχει σημαντική θέση στη χλωρίδα, έμπαινε στα σπίτια σ' αυτές τις γιορτές του Χριστού μας.

Τα κάλαντα των Χριστουγέννων.

Τα κάλαντα στην Κεφαλονιά, ιδιαίτερα τα Πρωτοχρονιάτικα, ποκίλουν στα ευχετήρια λόγια τους από τόπο σε τόπο.

Προσεισμικά, (1953) στο Αργοστόλι έβγαιναν και οι μεγάλοι και "τα έλεγαν" με κιθάρες, βιολί και μαντολίνο. Γύριζαν όλη νύχτα στα σπίτια και κανόνιζαν να ξημερωθούν στο σπίτι του Δεσπότη.

*Ξύπνα Πανιερώτατε να πας στην εκκλησία
που σε προσμένουν οι Άγγελοι, ν' αρχίσεις λειτουργία.*

Η κουλούρα της γωνιάς.

Ωραίο και ξεχασμένο έθιμο στην Κεφαλονιά, με αρχαιοελληνικές ρίζες και μάλιστα "προς την αρχαία λατρεία της Εστίας".

Το βράδυ της παραμονής των Χριστουγέννων μαζεύονταν η οικογένεια γύρω από τη φωτιά την οποία είχαν ανάψει με τρία κούτσουρα. Ξύλο εληάς, για τη σοδειά του λαδιού, από αμπέλι, το λεγόμενο κούρβουλο, για τη σοδειά του κρασιού και από σκίνο για να διώχνει τα δαιμονικά.

Η μητέρα έφερνε την *κουλούρα*. Ο πατέρας τη χάραζε σε κομμάτια, όσα και τα άτομα του σπιτιού, μετά έπαιρνε λάδι και κρασί και τα έριχνε σταυρωτά στη φωτιά μέσα από την τρύπα της κουλούρας, ψέλνοντας το *Απολυτίκιο των Χριστουγέννων*.

« Η Κουλούρα της Γωνιάς » φωτογραφία Γεράσιμου Σωτ, Γαλανού

Τα κάλαντα της Πρωτοχρονιάς.

Από την παραμονή της Πρωτοχρονιάς έβγαιναν μικροί και μεγάλοι με κιθάρες και έλεγαν τα κάλαντα.

Στο Αργοστόλι έλεγαν τα γνωστά :

*Κάνω λοιπόν αρχή καλή επαίνους να συνθέσω
Τον Άγιο Βασίλειο δια να επαινέσω.*

Τα παινέματα που ακολουθούσαν ήσαν πολλά, για να εγκωμιάσουν τον αφέντη - σπιτονοικοκύρη και να τους δώσει μεγάλο φιλοδώρημα.

*Με τρία γράμματα χρυσά γράφεται τ' όνομά σου
Γερασιμάκη αφέντη μου, καλησπερίσματά σου.*

Στη Σάμη λένε.

Παίνουν νερό ραντίζονται, ραντίζουν και τη βάγια
Και παίρνει η βάγια το κερί και φέγγει απάνου κάτου
Και φέγγει στα καντήλια του, του πολυχρονεμένου.

Στην περιοχή της Θηνειάς οι τραγουδιστές ήσαν πιο απαιτητικοί.

Δώστε μας βασιλόπιττα, δώστε μας και το γάλα,
Δώστε μας και το μποναμά κι'εμείς δεν θέλουμε άλλα.
Ό,τι είναι νόμος δώσετε κι'αλλού θε να τα πούμε
Κι'οι όμορφες της γειτονιάς όλες μας καρτερούνε.

Τα Ληξουριώτικα κάλαντα είναι διαφορετικά στα λόγια, ενώ η μουσική είναι περίπου η ίδια.

Άγιος Βασίλης έρχεται, Γενάρης ξημερώνει
Ο μήνας που μας έρχεται το χρόνο φανερώνει.
Τραλαλα...λαλαλα.
Εκοίταξα τον ουρανό κι'είδα σταυρό στη μέση,
Κι'απ'όλα τα ονόματα Γεράσιμος μ'αρέσει.

Πρωτοχρονιάτικα παλιά κάλαντα της περιοχής της Ανωγής Παλικής.

*Αρχιψηιά και αρχιχροιά κι' αρχή του Γεναρίου
Αύριο ξημερώνεται τ' Αγίου Βασιλείου.*

*Εκοίταξα τον ουρανό και είδα δύο λαμπάδες
Και με το καλησπέρισμα καλές σας εορτάδες.*

Είναι γεγονός πως τα κάλαντα της Κεφαλονιάς έχουν μια πανελλήνια καταβολή και μάλιστα βυζαντινή. Τόσο στην περιοχή της Ερύσσου όσο και της Παλικής και των Πρόννων, τα κάλαντα παρουσιάζουν κάποιες στιχουργικές παραλλαγές αλλά κινούνται και εξελίσσουν την υπόθεσή τους πάνω στο ίδιο θέμα.

*Τα κείμενα είναι του Γεράσιμου Σωτ. Γαλανού και έκδοση του
ΑΙΓΓΙΑΛΟΥ.*